

Право і справедливість

Година спілкування

Мета: розвивати в учнів вроджене почуття справедливості; допомогти їм зрозуміти, що від справедливості виграє кожен; з'ясувати сутність поняття «бути справедливим»; довести, що в основі прав лежить справедливість; навчити правильно реалізовувати свої права; виховувати в учнів поважне ставлення до власної особистості та інших.

Вислови: Давайте менше говорити про обов'язки дітей, а більше про їхні права (*Ж.-Ж. Руссо*).

Немає людини, яка б не любила свободи; але справедлива людина вимагає її для всіх, а несправедлива — лише для себе (*Р. Берне*).

Хід заняття

I. Організація учнів до роботи

II. Оголошення теми й мети заходу

III. Викладення нового матеріалу

1. Слово вчителя.

Учитель. Ми говоримо: права дитини...

А хто така дитина? (*Дитина — це людина, якій не виповнилося 18 років.*)

Кожна держава повинна піклуватися про своїх громадян: про чоловіків і жінок, багатих і бідних, про людей усіх національностей, будь-якого кольору шкіри, у тому числі про маленьких громадян. У кожній демократичній державі є Конституція, яка захищає людину, гарантує її права.

А що таке Конституція? Конституція — Основний Закон будь-якої держави. У ній записані усі правила, за якими повинні жити люди цієї країни. І правила ні в якому разі не можна порушувати!

За допомогою Конституції держава піклується про своїх громадян. В усіх малих громадян є ще й своя конституція...

1989 року представники урядів розвинутих країн, у тому числі й Україна, яка на той час перебувала у складі Радянського Союзу, підписали Конвенцію про права дитини.

Конвенція — це угода, договір між державами з певних питань. У цьому разі — з питань прав дітей. Підписавши цей документ, уряди домовилися охороняти права дітей, які живуть на територіях цих держав.

У Конвенції визначено, що дитиною вважається людина, якій ще не виповнилося 18 років, що всі народжуються вільними і рівними у своїх правах і що не можна їх піддавати дискримінації через національну, етнічну, релігійну, расову ознаки, а також через стать, політичні переконання.

2. Основні положення Конвенції про права дитини (додаток 1).

3. Творче завдання «Я маю право».

За кілька хвилин учні мають пояснити своїми словами названі вчителем статті Конвенції і навести життєвий приклад, що відображає дію цієї статті.

- Як ви думаєте, навіщо нам знати наші права?
- 1. Спробуйте згадати ті казки, де були порушені права людей.
- 2. У казці Олександра Пушкіна «Казка про царя Салтана» дорослі вчинили ганебно: «В бочку з сином посадили, Засмоливши, покотили. Та й пустили в океан — Мов про це велів Салтан». Чи мали право ці люди таке чинити із царицею і дитиною? *(У Конституції записано: «Головне право кожної людини — право на життя». І маленька дитина теж має право жити. А вона могла загинути у хвилях океану.)*
- 3. А чи мала право Снігова Королева з однойменної казки Ганса Крістіана Андерсена викрадати хлопчика Кая, що мешкав у маленькому будиночку з бабусею, і везти його у свій величезний льодовий палац? *(Діти мають право на життя зі своїми батьками, і нікому не дозволено їх розлучати.)*
У казці Астрід Ліндгрен «Малюк і Карлсон, що живе на даху» Фрекен Бок не поважала і не любила дітей. Вона примовляла: «Нічого, нічого! В мене і діти, і собаки швиденько стають шовковими!». Ану згадайте, діти, яке ім'я придумав їй Малюк? *(Домомучителька.)*
· Чи мала право Фрекен Бок так поводитися з Малюком? *(Не можна навчати і підтримувати дисципліну жорстокістю і приниженням.)*
- 4. У казці Шарля Перро «Попелюшка» дівчина весь час працює і тільки працює. І тут усіх запросили на бал. Дівчина запитала у мачухи, чи можна їй теж на бал. У відповідь почула: «Що тобі, замазуро, робити у королівському палаці?». Хто тут не має рації? *(Попелюшка була дитиною. Дитина має право відпочити, пограти і повеселитися. Жодну дитину не можна примусово залучати до праці.)*
- 4. «Знай свої права» (додаток 2).

IV. Ігри та вправи

1. Гра «Немає правил».

Учні діляться на команди. Капітанам, тим, хто стоїть попереду, учитель дає по маркеру й оголошує: «Гра почалася!». Діти можуть бути в розпачі, адже не було ніяких вказівок... Після хвилини такої «гри» вчитель її зупиняє словами: «Стоп! Ви порушили правила!» і пояснює гру, говорячи, що маркер треба спочатку передати в кінець ряду, а потім повернути його тим, хто починав: виграє команда, яка закінчує першою.

Учні починають грати, а вчитель їх знов зупиняє словами «Стоп! Ви порушили правила!» і пояснює, що вони забули, що можна передавати маркер лише через ліве плече. На скарги дітей учитель не реагує.

Після чергового старту вчитель зупиняє учнів: «Ви знову порушили правила» і додає, що маркери слід передавати правою рукою, а приймати лівою.

Гра починається й триває до завершення.

- Що ви можете сказати про гру?
- Що було несправедливим?
- Що може зробити гру справедливою? *(Мають бути правила; ці правила повинні всі знати; правила мають бути ясні, чіткі, зрозумілі; правила не*

можуть змінюватися у процесі гри; всі учасники мають бути рівними у своїх правах. Грі справді не вистачає правил. Саме правила є дуже важливою умовою для того, щоб гра здійснилась, була справедливою.)

2. **Вправа «Мозкова атака».**

Дати визначення понять «справедливий» і «несправедливий» (додаток 3).

3. **Гра «Розпізнай своє яблуко».**

Кожній парі дається яблуко, яке вона має уважно розглядати протягом 1 хвилини: запам'ятати колір, форму, нарости...

Яблука збираються в торбинку. Потім передаються одне за одним. Усі пари розглядають по черзі кожне яблуко. Якщо якась пара вгадує своє яблуко, вона залишає його собі.

- о Чи відчували ви хвилювання, коли хтось інший отримав ваше яблуко?
- о Що сталося б, якби вашого яблука взагалі більше не було? Що б ви відчували?

5. **Вправа «Мікрофон».**

- о Чи порушували ви коли-небудь правила?
- о Хто постраждав чи міг постраждати, коли ви порушували правила?
- о Чи були випадки, коли ви постраждали від порушення правил іншими людьми?

І. Тест «Чи знаєш ти зміст Конвенції про права дитини?» (додаток 4)

1. Слово вчителя.

Учитель. Уявіть, що в нашій країні є Будинок справедливості, куди люди можуть звертатися, якщо з ними несправедливо вчинили. Туди з проханням можете звернутися і ви. Подумайте і напишіть, як вам там допоможуть. Намалюйте цей Будинок справедливості.

VI. Підсумок заняття

Демонстрація найкращих робіт. Обговорення помилок. Оцінювання.